

Aktuálny právny stav v SR

V legislatíve Slovenskej republiky **zatiaľ neexistuje špeciálny zákon o integrácii občanov so zdravotným postihnutím**, ktorý by komplexne riešil celú problematiku. Táto je čiastočne obsiahnutá v početných právnych predpisoch, ako napríklad v Zákonníku práce, v Školskom zákone, v Zákone o službách zamestnanosti, Zákone o sociálnom poistení, Zákone o sociálnej pomoci a i.

Antidiskriminačný zákon (Zákon č. 365/2004) zahrňuje samozrejme aj požiadavku nediskriminácie osôb so zdravotným postihnutím, ale zatiaľ sa v praxi často stretávame s nepriamou (skrytou) diskrimináciou, čo v konečnom dôsledku významnou mierou znižuje kvalitu života ľudí so zdravotným postihnutím.

Ústava SR

Článok 38

- ženy, menšiny a **zdravotne postihnuté osoby** majú nárok na zvýšenú zdravotnú starostlivosť a na špeciálne pracovné podmienky
- menšiny a **zdravotne postihnuté osoby** - špeciálna ochrana v práci a v príprave na povolanie.

Článok 39

- občania majú mať primerané materiálne a finančné zabezpečenie v starobe aj **v prípade zdravotného postihnutia**
- **právo každého na nevyhnutnú pomoc a ochranu základných životných podmienok.**

Článok 40

- právo na ochranu zdravia prostredníctvom zdravotného poistenia (zdravotná starostlivosť, **zdravotné pomôcky pre osoby so zdravotným postihnutím**).

Dokumenty medzinárodného významu

V r. 1992 bol do právneho poriadku ČSFR, zákonom č. 209/1992 Zb. začlenený *Medzinárodný Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd* (prijatý v Ríme 1950). Po vzniku samostatnej SR v r. 1993 tento do svojho právneho poriadku prevzala aj SR. V čl. 14 obsahuje záväzok zákazu diskriminácie, založenej na akomkoľvek dôvode.

Ďalšou medzinárodnou zmluvou, ku ktorej SR v r. 1998 pristúpila a začlenila ju do svojho právneho poriadku pod č. 329/1998 Z.z. je *Európska sociálna charta*. Ide o medzinárodnú

zmluvu - Európsku sociálnu chartu (prijatá v Turíne r. 1961), ktorou je SR viazaná a ktorá v čl. 15 obsahuje právo telesne alebo duševne postihnutých osôb na odbornú prípravu, na pracovnú rehabilitáciu a na sociálnu readaptáciu.

V sept. 2007 prezident SR podpísal *Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím*, ktorý Valné zhromaždenie OSN prijalo v dec. 2006.

Nediskriminácia

Zákon č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (antidiskriminačný zákon) - základná právna norma v oblasti antidiskriminácie

Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (združovanie občanov a vytváranie záujmových združení)

Prístupnosť - bezbariérovosť

Fyzické prostredie

Zákon č.50/1976 Z.z. v znení neskorších predpisov - Stavebný zákon v § 43e stanovuje všeobecné technické požiadavky pri územnom plánovaní a výstavbe budov, používaných osobami s obmedzenou pohyblivosťou a zníženou schopnosťou orientácie.

Vyhláška č. 532/2002, ktorou sa stanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby využívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Významným prvkom právnej úpravy je požiadavka, aby pri každej rekonštrukcii objektov boli realizované prvky debarierizácie.

Prístupnosť - Informácie a komunikácia

Zákon č.50/1976 Z.z. v znení neskorších predpisov - Stavebný zákon v § 43e stanovuje všeobecné technické požiadavky pri územnom plánovaní a výstavbe budov, používaných osobami s obmedzenou pohyblivosťou a zníženou schopnosťou orientácie.

Vyhláška č. 532/2002, ktorou sa stanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby využívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Ústava SR a zákon č. 211/2000 o voľnom prístupe k informáciám zaručujú právo na prístup k informáciám

Zákon č. 149/1995 o posunkovej reči nepočujúcich osôb zabezpečuje používanie posunkovej reči a tým uľahčuje komunikáciu s osobami s ťažkým sluchovým postihnutím

Zdravotná starostlivosť

Zákon č. 576/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov o zdravotnej starostlivosti

Zákon č. 577/2004 Z.z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. K zákonu Ministerstvo zdravotníctva pravidelne vydáva vykonávací predpis o kategorizácii liekov, zdravotných pomôcok a dietetických potravín

Zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení hovorí o podmienkach zdravotného poistenia

Zamestnávanie

Zákon č. 311/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov (Zákonník práce) je základným zákonom v oblasti zamestnávania a úpravy vzťahov medzi zamestnávateľom a zamestnancom

Zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti je základným zákonom aj pre zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím. Zákon stanovuje povinný podiel zamestnávania osôb so ZPS (3,2%), obsahuje tiež podmienky pre rekvalifikáciu, pre prípravu na povolanie, podporuje tvorbu chránených pracovísk a chránených dielní

Sociálne poistenie

Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení vstúpil do platnosti v januári 2004. Zákon predstavuje základný pilier nového dôchodkového systému na Slovensku.

Zákon stanovuje, že invalidným občanom sa stáva osoba, ktorej *miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti* je vyššia ako 40%. Ak miera poklesu je vyššia ako 70% , ide o občana s plnou invaliditou. Pre osoby so zdravotným postihnutím, ktoré sú poberateľmi invalidného dôchodku umožňuje zaradiť sa podľa ich mentálnych a fyzických schopností aj do pracovného procesu bez obáv zo straty, alebo krátenia invalidného dôchodku.

Zákon definuje podmienky nároku na pracovnú rehabilitáciu a na rehabilitačný príspevok (rehabilitačné). Podobne aj podmienky nároku na rekvalifikáciu a rekvalifikačné.

Sociálna pomoc

Zákon č. 195/1998 Z.z. v znení neskorších predpisov o sociálnej pomoci - legislatívna norma pre oblasť pomoci ľuďom s ťažkým zdravotným postihnutím formou poskytovania materiálnej, alebo finančnej pomoci.

Občan je podľa tohoto zákona uznaný za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím ak jeho miera funkčnej schopnosti klesla o 50% a viac. V posudku sa uvedú sociálne dôsledky, ktoré je potrebné kompenzovať a forma navrhovanej kompenzácie

Občan, posúdený ako osoba s ťažkým zdravotným postihnutím môže požiadať o kompenzácie sociálnych dôsledkov svojho zdravotného postihnutia.

Kompenzácie sociálnych dôsledkov zdravotného postihnutia

- *Kompenzácie formou sociálnych služieb pre občanov*
- *Kompenzácie formou finančných príspevkov*
- *Kompenzačné príspevky na zvýšené náklady*

Kompenzácie formou sociálnych služieb pre občanov:

- Opatrovateľská služba
- Organizovanie spoločného stravovania
- Prepravná služba
- Starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb (DSS, DD, CHB, DD, SOS, Resocializačné stredisko, Rehabilitačné stredisko, Zariadenie opatrovateľskej služby)
- Sociálna pôžička

Kompenzácie formou finančných príspevkov

- Finančný príspevok pre osobnú asistenciu (cca 55,-Sk/hod.)
- Finančný príspevok na zakúpenie pomôcky (max. 260 000,-Sk)
- Finančný príspevok na zakúpenie osobného motorového vozidla (max. 200 000,-Sk)
- Finančný príspevok na prepravu (max.2 700,-Sk/mes. po predložení dokladov)

- Finančný príspevok na debariérizáciu bytu, rodinného domu (max. 250 000,-Sk) alebo garáže (max. 50 000,-Sk)
- Finančný príspevok na opatrovanie (6 000,-Sk/mes.)

Vyhláška MPSVR SR č. 461/2000, ktorou sa vykonáva § 59 zákona č. 195/1998 Z.z. - limity cien niektorých kompenzačných pomôcok

Kompenzačné príspevky na zvýšené náklady

- diétne stravovanie (25% sumy ŽM)
- udržiavanie osobnej a bytovej hygieny
- zvýšené opotrebovanie šatstva, obuvi, nábytku,
- zvýšené výdavky v súvislosti s využívaním pomôcok, motorového vozidla max. 900,-Sk/mes.), vodiaceho psa a pod.